

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **J.S.** i innych
skazanych za czyn z art. 258 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 27 lipca 2023 r.
wniosku obrońcy skazanego J.S.
o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka
od rozpoznania wniosku obrońcy skazanego J.S. o wyłączenie
sędziów Sądu Najwyższego: Zbigniewa Kapińskiego, Pawła
Kołodziejewskiego i Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie
rozpoznawanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I KK 301/22.**

UZASADNIENIE

W Sądzie Najwyższym zarejestrowana została sprawa o sygn. akt I KK 301/22, w związku z wniesieniem przez obrońców skazanych: A.K., S.Z., R.C. i J.S. kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 stycznia 2022 r., sygn. akt II AKa 91/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 stycznia 2021 r., sygn. akt III K 170/18. Po przeprowadzeniu stosownej procedury sprawa ta została przypisana do referatu sędziego SN Marka Motuka. Po rozpoznaniu wniosku obrońcy skazanego J.S. o wyłączenie tego sędziego od udziału w sprawie, postanowieniem z dnia 9 listopada 2022 r. Sąd Najwyższy wyłączył sędziego Sądu Najwyższego Marka Motuka od udziału w sprawie o sygn. akt I KK 301/22. W

uzasadnieniu wskazał, że „sędzia Marek Motuk na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, postanowieniem z dnia 4 maja 2020 r., na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a więc w procedurze kwestionowanej przez obrońcę. W tej sytuacji udział w rozpoznaniu wywiedzionych kasacji stanowiłby rażące naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w powszechnym odbiorze przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu. Mając powyższe na uwadze zachodzi ryzyko naruszenia zakazu określanego mianem zakazu bycia sędzią we własnej sprawie. Rozpoznanie przez sędziego kasacji oznaczałoby także rozpoznanie zarzutów, które sformułował obrońca skazanego J.S. w zakresie braku przesłanki bezstronności sądu. Ta sytuacja bez względu na to, czy SSN Marek Motuk wykazałby w tej sprawie bezstronność, mogłaby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku jego bezstronności. Tymczasem w interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Taka potrzeba zachodzi w badanej sprawie.”

W związku z tym orzeczeniem sprawa w tym samym co poprzednio trybie została przypisana do referatu sędziego SN Zbigniewa Kapińskiego. Termin rozprawy kasacyjnej został wyznaczony na 30 maja 2023 r. wraz ze sformowaniem składu orzekającego, do którego obok sędziego referenta wyznaczono sędziów Sądu Najwyższego: Pawła Kołodziejewskiego i Ryszarda Witkowskiego. Zawiadomiony o tym obrońca skazanego J.S. powołując się na art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, złożył wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów tworzących skład orzekający od udziału w przedmiotowej sprawie. Wystąpienie to uzasadnił obszernym wywodem zbliżonym w treści do zawartego w piśmie inicjującym wyłączenie sędziego Marka Motuka. Sedno wywodu sprowadza się do wskazania, że skoro wymienieni sędziowie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego zostali powołani przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa, ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), przez co organ ten przestał być niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań powierzonych mu na mocy art. 186 Konstytucji RP, to nie powinni wypowiadać się co do zasadności kasacji (wręcz nie są osobami uprawnionymi do orzekania), w której jednym z zarzutów kasacji jest zaistnienie w sprawie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wynikającego, zdaniem skarżącego, z nienależytej obsady sądu orzekającego w pierwszej instancji. Autor kasacji i wniosku akcentował, że w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Poznaniu uczestniczył delegowany przez Ministra Sprawiedliwości, będącego jednocześnie Prokuratorem Generalnym, sędzia sądu niższej instancji, będący zarazem na mocy decyzji Ministra prezesem tego sądu, jak też prezesem Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu. Nadto sędzia ten na wniosek wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa we wrześniu 2021 r. został powołany przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Wspomniany wniosek, chociaż adresowany do Sądu Najwyższego – Izba Karna (w Izbie tej odwołano rozprawę wyznaczoną na 30 maja 2023 r.), początkowo trafił do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Orzekając w tej Izbie, postanowieniem z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I NWW 170/23, Sąd Najwyższy stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Izbie Karnej Sądu Najwyższego.

W Izbie Karnej Sądu Najwyższego sprawa w przedmiocie wyłączenia sędziów (zarejestrowana w Kontrolce Rozstrzygnięć Incydentalnych – KRI – pod nr 221) została przydzielona sędziemu SN Antoniemu Bojańczykowi, który złożył datowane 22 czerwca 2023 r. „Oświadczenie co do okoliczności mogącej wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności orzekania w sprawie KRI 221”. Nawiązał do postanowienia Sądu Najwyższego o wyłączeniu od orzekania w przedmiotowej sprawie sędziego Marka Motuka i skonstatował, że „niewątpliwie sam fakt jego wydania w sprawie może – w zaistniałej sytuacji procesowej, w której zachodzi konieczność rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziów opartego na

analogicznych podstawach – nasuwać uzasadnione pytania co tego, czy jego wydanie nie będzie stwarzało u niektórych odbiorców zewnętrznych kolejnych, subiektywnych wątpliwości w płaszczyźnie tego, co w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2022 r. określono mianem „powstania negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie”, jeśliby w sprawie wniosku o wyłączenie miał obecnie decydować sędzia Sądu Najwyższego, będący w paralelnym położeniu ustrojowym do tego, w którym znajduje się sędzia Sądu Najwyższego objęty dyspozycją rozstrzygnięcia z dnia 9 listopada 2022 r.”.

Wspomniane oświadczenie zostało zarejestrowane jako KRI 228 i przedstawione do dalszego procedowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedstawiony wyżej dotychczasowy przebieg postępowania obrazuje negatywne konsekwencje regulacji prawnych, które skutkują utrudnieniem, wręcz zawikłaniem i przez to spowolnieniem rozpoznawania spraw przez Sąd Najwyższy. Odnośnie zaś wystąpienia sędziego Antoniego Bojańczyka, to na wstępie trzeba zauważyć, że utrudnia procedowanie okoliczność, że sędzia nie sprecyzował podstawy prawnej złożenia pisma, w szczególności nie podał, czy wspomniane „Oświadczenie” jest żądaniem wyłączenia go od udziału w sprawie, czy też sygnalizacją mającą doprowadzić do wyłączenia go z urzędu (art. 42 § 1 k.p.k.). Nie przesądzając tej kwestii, jak też mając na uwadze, że „udziałem w sprawie” sędziego w rozumieniu przepisów rozdziału 2 Kodeksu postępowania karnego jest procedowanie przez niego nie tylko w przedmiocie procesu, ale też w kwestiach incydentalnych (zob. D. Świecki /red./, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, Lex/el., 2023, teza 6 do art. 40), należało uznać, iż zachodzą powody przemawiające za wyłączeniem sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku obrońcy skazanego J.S. o wyłączenie sędziów: Zbigniewa Kapińskiego, Pawła Kołodziejskiego i Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie rozpoznawanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I KK 301/22. W pełni zasadne są bowiem wątpliwości przedstawione przez sędziego Antoniego Bojańczyka co do jego udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziów, skoro będąc powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa, ukształtowanej na mocy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. jest w kontestowanym przez obrońcę skazanego położeniu ustrojowym, analogicznym do tego, w którym znajduje się sędzia już wyłączony, jak też sędziowie objęci kolejnym wnioskiem o wyłączenie.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[K.K.]

[as]